

Καταγραφή απόψεων μεταπτυχιακών φοιτητών Πανεπιστημίου Μακεδονία σε σχέση με τη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και την αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών τους

A study on views of the University of Macedonia postgraduate students in relation to the process of planning, implementation and evaluation of their microteaching

Ιωσήφ Φραγκούλης, Επίκουρος Καθηγητής ΑΣΠΑΙΤΕ, Καθηγητής – Σύμβουλος ΕΑΠ (sfaka@otenet.gr)

Ευθύμιος Βαλκάνος, Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστημίου Μακεδονία, Καθηγητής – Σύμβουλος ΕΑΠ (evalkan@uom.gr)

Iosif Fragoulis, As. Professor School of Pedagogical and Technological Education, Tutor Hellenic Open University (sfaka@otenet.gr)

Eythimios Valkanos, As. Professor, University of Macedonia, Tutor Hellenic Open University (evalkan@uom.gr)

Abstract: This study records the views of postgraduate students of the Department of Educational and Social Policy at the University of Macedonia as far as the design, implementation and evaluation of their microteachings as a part of their education are concerned. The first part of the study analyses the technique of ‘microteaching’ and also presents the benefits it offers to trainee adult educators in the context of their education.

The second part of the study describes the research methodology and presents the most important findings that come up from its implementation. Finally, the study includes concluding findings concerning the effectiveness of the ‘microteaching’ utilization in the context of their education as adult educators.

Key words: microteaching, adult educators, module, teaching skills

Περίληψη: Στην εργασία αυτή καταγράφονται οι απόψεις των Μεταπτυχιακών φοιτητών του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής Πανεπιστημίου Μακεδονία σε σχέση με τη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών τους. Στο πρώτο μέρος της εργασίας αναλύεται η τεχνική της μικροδιδασκαλίας και παρουσιάζονται τα οφέλη που έχει για τους εκπαιδευόμενους εκπαιδευτές ενηλίκων η αξιοποίησή της στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας περιγράφεται η μεθοδολογία διεξαγωγής της έρευνας και παρουσιάζονται τα σημαντικότερα αποτελέσματα που προέκυψαν από την υλοποίησή της. Η εργασία ολοκληρώνεται με τη διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματική αξιοποίηση των μικροδιδασκαλιών στο πλαίσιο εκπαίδευσής τους ως εκπαιδευτών ενηλίκων.

Λέξεις κλειδιά: μικροδιδασκαλία, εκπαιδευτές ενηλίκων, διδακτική ενότητα, διδακτικές δεξιότητες

Εισαγωγή

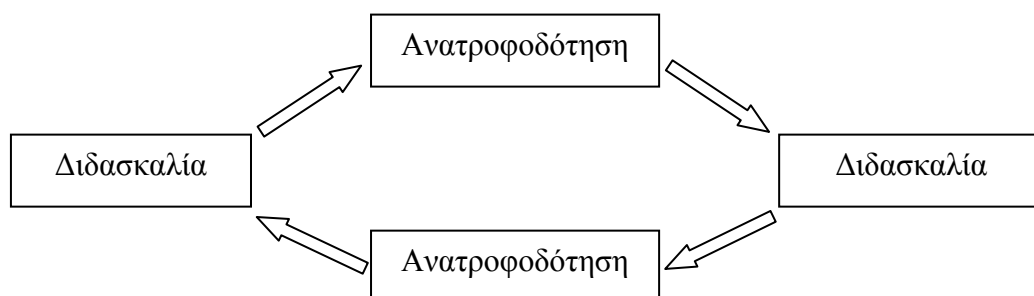
Η μικροδιδασκαλία αποτελεί μια τεχνική η οποία χρησιμοποιείται συχνά στην εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων. Στο πλαίσιο αυτής της τεχνικής ένας υποψήφιος εκπαιδευτής διδάσκει ένα μικρό μέρος ενός ωριαίου μαθήματος από μια διδακτική ενότητα σε μια μικρή ομάδα εκπαιδευομένων συναδέλφων υπό την εποπτεία του επόπτη καθηγητή. Ως τεχνική αν οργανωθεί και υλοποιηθεί με σωστό τρόπο μπορεί να συμβάλει στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων.

Η μικροδιδασκαλία επινοήθηκε το 1963 με σκοπό την ανάπτυξη των δεξιοτήτων διδασκαλίας. Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στο Πανεπιστήμιο του Στάνφορντ στις ΗΠΑ, όταν ένα πειραματικό σχέδιο για την αναγνώριση των δεξιοτήτων διδασκαλίας ήταν σε εξέλιξη υπό την καθοδήγηση και επίβλεψη των καθηγητών Bush, Allen, McDonald Acheson και άλλων (Shah, & Masgur, 2011:22).

Η μικροδιδασκαλία αναπτύχθηκε με σκοπό τη σύνδεση μεταξύ θεωριών διδασκαλίας και πρακτικής, κάτι που έλειπε από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και εκπαίδευσης (Wilkinson, 1996).

Αυτό οδήγησε στην ανάπτυξη μιας συστηματικής και ακριβής μεθόδου η οποία δίνει ανατροφοδότηση στον επιμορφούμενο εκπαιδευτή ενηλίκων.

Τα βήματα της τεχνικής μικρο-διδασκαλίας θα μπορούσαν να απεικονιστούν ως μία συνεχής διαδικασία:

Χαρακτηριστικό της τεχνικής της μικροδιδασκαλίας είναι ο προσανατολισμός της σε μοντέλα διδασκαλίας, ακολουθούμενα από την προγραμματισμένη πρακτική των δεξιοτήτων και της ανατροφοδότησης. Σύμφωνα με τους Fuller & Manning (1973 όπως αναφέρεται στο Comford, 1996:83) η επανάληψη μιας βιντεοσκοπημένης μικροδιδασκαλίας εισάγει στοιχεία αυτοαξιολόγησης τόσο για τον εκπαιδευτή που την πραγματοποιεί όσο και για τα μέλη της ομάδας των συνεκπαιδευόμενων.

1. Οι μικροδιδασκαλίες στο πλαίσιο της επιμόρφωσης εκπαιδευτών ενηλίκων

Σύμφωνα με τον Comford (1996) οι αλλαγές στην τεχνολογία και η εμφάνιση εμπειρικών επικυρωμένων μοντέλων (τα οποία παρέχουν με τη χρήση μικροδιδασκαλιών, καθοδήγηση για την εξασφάλιση υψηλής ανάπτυξης διδακτικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων) δημιούργησαν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ευρύτερη και πιο παραγωγική αξιοποίηση των διαδικασιών μικροδιδασκαλίας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ενηλίκων (Comford, 1996: 91).

Έτσι οι μικροδιδασκαλίες απετέλεσαν ένα μέσο για την υπέρβαση του χάσματος μεταξύ θεωρίας και πράξης που παρατηρείται σήμερα στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών ενηλίκων (Φραγκούλης,2011).

Σύμφωνα με τους (Καυάλη & Βρεττό,2002:64), θεμελιακές αρχές της μικροδιδασκαλίας θεωρούνται οι εξής:

- Η εκμάθηση του τρόπου διδασκαλίας είναι δυνατή και μπορεί να διδαχθεί.
- Θεωρία και άσκηση δεν αποκλείουν η μία την άλλη, αλλά συνυπάρχουν και αλληλοϋποστηρίζονται.
- Η άσκηση σε ευρύτερες καταστάσεις είναι δυσκολότερη από ό,τι η άσκηση μεμονωμένων και εξειδικευμένων δεξιοτήτων.

Η μικροδιδασκαλία εφαρμόζεται άσχετα από το περιεχόμενο διδασκαλίας.

Σύμφωνα με τον (Kilic, 2010:82), η τεχνική της μικροδιδασκαλίας βοηθά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως:

- προετοιμασίας του σχεδίου μαθήματος,
- επιλογής του αντικειμένου διδασκαλίας
- επιλογής των διδακτικών στόχων,
- επιλογής κατάλληλων εκπαιδευτικών τεχνικών
- ισότιμης επικοινωνίας μεταξύ των μελών της εκπαιδευόμενης ομάδας
- χρήσης ποικίλων τεχνικών αξιολόγησης.

Στη χώρα μας η μικροδιδασκαλία σε ευρεία κλίμακα ως τεχνική επιμόρφωσης εκπαιδευτών ενηλίκων χρησιμοποιήθηκε: α) στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ενηλίκων (Κόκκος & συν,2008), β) στο πλαίσιο του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, 2011), γ) καθώς και στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου «Εκπαίδευση Ενηλίκων».

2. Οι μικροδιδασκαλίες στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Πανεπιστημίου Μακεδονία

Στο πλαίσιο του μαθήματος - *Διδακτική Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: Θεωρητικές και Πρακτικές Προσεγγίσεις* στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Πανεπιστημίου Μακεδονίας, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εκτός από την παρακολούθηση του θεωρητικού μέρους του μαθήματος, αναπτύσσουν τις διδακτικές τους δεξιότητες σχεδιάζοντας και πραγματοποιώντας 20'λεπτες μικροδιδασκαλίες.

Οι φοιτητές αφού αρχικά σχεδιάσουν το πλάνο της μικροδιδασκαλίας με βάση τις γνώσεις που απέκτησαν από την παρακολούθηση του θεωρητικού μέρους του μαθήματος, στη συνέχεια πραγματοποιούν 20' μικροδιδασκαλία στην ομάδα των συμφοιτητών τους η οποία βιντεοσκοπείται.

Πριν την υλοποίηση της μικροδιδασκαλίας ο φοιτητής/τρια παραδίδει σε έντυπη μορφή το διδακτικό του σχεδιασμό (πλάνο διδασκαλίας) τόσο στον υπεύθυνο καθηγητή του μαθήματος όσο και στους συμφοιτητές/τριες του.

Μετά την πραγματοποίηση της μικροδιδασκαλίας κάθε φοιτητής/τρια αυτοαξιολογεί το προϊόν της προσπάθειάς του, παρουσιάζοντας τα «δυνατά» και τα «αδύνατα» σημεία τόσο του διδακτικού του σχεδιασμού όσο και της διδακτικής του παρέμβασης.

Στη συνέχεια λαμβάνει ανατροφοδότηση τόσο από τους συμφοιτητές /τριες του όσο και από τον υπεύθυνο καθηγητή. Στο πλαίσιο της ανατροφοδότησης παρουσιάζονται βιντεοσκοπημένα στιγμιότυπα από τη μικροδιδασκαλία κάθε φοιτητή/τριας προκειμένου τα σχόλια και οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν τόσο από την ομάδα των συμφοιτητών/τριων όσο και από τον υπεύθυνο καθηγητή να γίνουν πλήρως κατανοητά από τον φοιτητή/τρια που πραγματοποίησε την μικροδιδασκαλία.

Η διαδικασία παρακολούθησης βιντεοσκοπημένων αποσπασμάτων της μικροδιδασκαλίας στοχεύει στην καλύτερη δυνατή διασύνδεση της θεωρίας με την πράξη σε πραγματικές συνθήκες, καθώς και στη περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση των διδακτικών πρακτικών των φοιτητών στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων (Φραγκούλης,2011:22).

3. Μεθοδολογία έρευνας

3.1. Σκοπός έρευνας

Σκοπός τη παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των απόψεων των μεταπτυχιακών φοιτητών της κατεύθυνσης «Συνεχιζόμενη Εκπαίδευσης» Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε σχέση με τη διαδικασία σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών τους

3.2. Ερευνητικά ερωτήματα

1. Η διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου;
2. Η διαδικασία υλοποίησης των μικροδιδασκαλιών σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου;
3. Η διαδικασία αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου;

3.3. Πληθυσμός - Δείγμα έρευνας- Περιορισμοί

Η έρευνα υλοποιήθηκε στο σύνολο των δεκαοκτώ φοιτητών της κατεύθυνσης «Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση» κατά το Ακαδημαϊκό Έτος 2012-2013. Οι συγκεκριμένοι φοιτητές στο πλαίσιο της φοίτησής τους στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών ήταν υποχρεωμένοι να πραγματοποιήσουν μια 20΄ μικροδιδασκαλία.

Η επιλογή τους έγινε με κριτήρια: α) τη διαθεσιμότητά τους για συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης συνέντευξης, β) τη δυνατότητα λήψης συνέντευξης από τα συγκεκριμένα άτομα χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες (πχ. δυσκολίες μετακίνησης ερευνητών, εύρεσης χρόνου για λήψη συνέντευξης, γ) τον περιορισμένο χρόνο που είχαμε στη διάθεση μας για την υλοποίηση της έρευνας και την εξαγωγή των αποτελεσμάτων – συμπερασμάτων. Πιο συγκεκριμένα στην έρευνα συμμετείχαν 18 μεταπτυχιακοί φοιτητές από το Α έτος της .

Η συγκεκριμένη έρευνα έγινε σε περιορισμένο δείγμα μεταπτυχιακών φοιτητών της κατεύθυνσης «Συνεχιζόμενη Εκπαίδευσης» με αποτέλεσμα τα συμπεράσματα της να μην μπορούν εύκολα να γενικευτούν για το σύνολο των φοιτητών του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

3.4 Εργαλείο Συλλογής Δεδομένων

Για τη διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο συλλογής δεδομένων η δομημένη συνέντευξη.

Επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε τη δομημένη συνέντευξη ως εργαλείο συλλογής δεδομένων για τους ακόλουθους λόγους: α) η συνέντευξη αποτελεί μια διαδικασία που επιτρέπει στον ερευνητή να αντλήσει πληροφορίες και δεδομένα μέσα από την ανάλυση του λόγου επιλεγμένων αλλά χαρακτηριστικών περιπτώσεων, β) αποτελεί ένα ερευνητικό εργαλείο το οποίο χρησιμοποιείται ως μέσο συλλογής πληροφοριών, ελέγχου και ερμηνείας των ερευνητικών ερωτημάτων μιας έρευνας, γ) η συνέντευξη «φωτίζει», δηλαδή επιτρέπει την πρόσβαση στον τρόπο που βλέπουν οι άλλοι τα πράγματα, τις σκέψεις τους, τις στάσεις και τις απόψεις που κρύβονται πίσω από τη συμπεριφορά τους, δ) η συνέντευξη αποτελεί το μέσο για τη βαθύτερη εξέταση των κινήτρων των ερωτώμενων, για τους λόγους που απάντησαν με τον συγκεκριμένο τρόπο (Choen & Manion, 1994:373-375).

Επιπρόσθετα επιλέξαμε να χρησιμοποιήσουμε τη συγκεκριμένη τεχνική συλλογής δεδομένων, καθώς στόχος μας ήταν να καταγράψουμε τις απόψεις του ερευνώμενου πληθυσμού, εστιάζοντας στις οπτικές γωνίες υπό τις οποίες τα άτομα βιώνουν και αισθάνονται τα γεγονότα» (Κεδράκα, 2008).

Ως μέθοδος ανάλυσης των συνεντεύξεων χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου και ως μονάδα ανάλυσης το θέμα (Δημητρόπουλος, 2001:147).

3.5. Δομή αξόνων συνέντευξης

Η συνέντευξη περιελάμβανε τέσσερις βασικές κατηγορίες ερωτήσεων.

Η *πρώτη κατηγορία* περιελάμβανε ερωτήσεις που είχαν σχέση με τα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων όπως φύλο, ηλικία, βασικό τίτλο σπουδών.

Η *δεύτερη κατηγορία* περιελάμβανε ερωτήσεις που σχετίζονταν με τη διερεύνηση των απόψεων των υποκειμένων σε σχέση με τη διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών.

Η *τρίτη κατηγορία* περιελάμβανε ερωτήσεις που σχετίζονταν με τη διερεύνηση των απόψεων των υποκειμένων σε σχέση με τη διαδικασία υλοποίησης των μικροδιδασκαλιών.

Η *τέταρτη κατηγορία* περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικές με τη διερεύνηση των απόψεων των υποκειμένων σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών.

3.6. Αποτελέσματα

3.6.1 Προφίλ υποκειμένων

Το προφίλ των υποκειμένων που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν το ακόλουθο: 6 υποκείμενα ήταν άνδρες και 12 ήταν γυναίκες. Ηλικία από 26-30 ετών είχαν 10 υποκείμενα, ηλικία από 31-35 ετών είχαν 4 υποκείμενα, ηλικία 36-40 ετών είχαν 2 υποκείμενα, ενώ ηλικία μεγαλύτερη των 40 ετών είχαν 2 υποκείμενα. Απόφοιτοι ανθρωπιστικών σχολών ήταν 12 υποκείμενα, απόφοιτοι σχολών θετικών επιστημών ήταν 4 υποκείμενα, ενώ απόφοιτοι σχολών οικονομίας διοίκησης ήταν 2 υποκείμενα.

3.6.2 Απόψεις υποκειμένων σε σχέση με τη διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «αναγκαιότητα διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών» όλα τα υποκείμενα απάντησαν θετικά. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...ναι, προκειμένου να υπάρξει όφελος για όλους τους συμμετέχοντες...», «...ναι, γιατί η διάγνωση των αναγκών σχετίζεται με την επιτυχή υλοποίηση της διδακτικής παρέμβασης...», «...ναι, γιατί υπάρχουν διαφορετικές ανάγκες μεταξύ των εκπαιδευόμενων οι οποίες πρέπει να διαγνωστούν έγκαιρα...», «...ναι, γιατί η διδακτική παρέμβαση γίνεται πιο στοχευμένη...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «διατύπωση του σκοπού και των στόχων της διδακτικής παρέμβασης κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών», όλα τα υποκείμενα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...ναι, γιατί το περιεχόμενο της διδασκαλίας εξαρτάται από τη σωστή διατύπωσή τους...», «...ασφαλώς, γιατί διευκολύνεται ο εκπαιδευτής στην αυτοαξιολόγηση της παρέμβασής του...», «...σαφώς, καθώς οι σκοποί και στόχοι αποτελούν εργαλείο ελέγχου της πορείας της διδασκαλίας...», «...ναι, καθώς οριοθετούν τη διδακτική παρέμβαση...».

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σχετικά με την «προσαρμογή των στόχων της διδακτικής παρέμβασης στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενδιαφέροντα των μαθητών», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Πιο συγκεκριμένα ανέφεραν τα ακόλουθα: «...εξασφαλίζεται η συμμετοχή των εκπαιδευόμενων...», «...εξασφαλίζονται τα μεγαλύτερα δυνατά μαθησιακά οφέλη για τους συμμετέχοντες...», «...το μάθημα γίνεται πιο ελκυστικό...», «...διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών σε όλες τις φάσεις της διδασκαλίας...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «προσαρμογή του περιεχομένου της διδακτικής παρέμβασης στο γνωστικό επίπεδο των εκπαιδευόμενων», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...ναι, προκειμένου να

εξασφαλίζεται η συμμετοχή των εκπαιδευόμενων...», «...ναι, για να μαθαίνουν αποτελεσματικά...», «...ναι, για να ανταποκρίνεται η διδασκαλία στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα των εκπαιδευόμενων...».

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «προσαρμογή του περιεχομένου της διδακτικής παρέμβασης στο ρυθμό συμμετοχής των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία» οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Πιο συγκεκριμένα ανέφεραν τα ακόλουθα: «...γιατί έτσι εμπλέκονται οι εκπαιδευόμενοι ενεργητικά στη μαθησιακή διαδικασία...», «... γιατί έτσι εξασφαλίζεται ποιότητα στην εκπαίδευση», «...το μάθημα γίνεται κατανοητό απ' όλους...», «...υποκινούνται και οι πιο αδύναμοι ώστε να συμμετέχουν...».

3.6.3 Απόψεις υποκειμένων σε σχέση με τη διαδικασία υλοποίησης των μικροδιδασκαλιών

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «αναγκαιότητα ύπαρξης διεπιστημονικών προεκτάσεων στο πλαίσιο υλοποίησης της διδακτικής παρέμβασης» οι απόψεις των υποκειμένων εμφανίζονται διαφοροποιημένες. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...δεν θεωρώ απαραίτητες τις διεπιστημονικές προεκτάσεις...», «...δεν νομίζω ότι βοηθούν σε σημαντικό βαθμό...», «... τις θεωρώ απαραίτητες καθώς η γνώση προσεγγίζεται ολιστικά...», «...ναι, γιατί αυξάνεται το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων...», «...ναι, γιατί διαφοροποιείται η διδασκαλία...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στο πλαίσιο υλοποίησης της διδακτικής παρέμβασης», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...ναι, καθώς δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχουν όλοι στην μαθησιακή διαδικασία...», «...ναι, για να γίνεται κατανοητή η νέα γνώση...», «...ναι, για να διατηρείται αμείωτο το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων...», «...γίνεται πιο ελκυστική η μαθησιακή διαδικασία...», «...εξασφαλίζονται καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα...».

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «ανάπτυξη ομαδοσυνεργατικών μορφών διδασκαλίας στο πλαίσιο υλοποίησης των μικροδιδασκαλιών» οι απόψεις των υποκειμένων εμφανίζονται να είναι θετικές. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...συμμετέχουν και οι πιο αδύναμοι μαθητές...», «...οι εκπαιδευόμενοι μοιράζονται εμπειρίες μεταξύ τους...», «...εξασφαλίζεται η ενεργητική συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία...», «...ναι, γιατί αυξάνεται το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με το κατά πόσο «θεωρούν απαραίτητη την παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...ναι, καθώς το ένα συμπληρώνει το άλλο...», «...Ναι, καθώς μέσω της πρακτικής άσκησης μαθαίνουμε καλύτερα...», «...ναι, καθώς οι συμμετέχοντες αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες...», «...Ναι, για να γίνονται οι γνώσεις κατανοητές...», «...ναι, για να γίνεται το περιεχόμενο της διδασκαλίας κατανοητό...».

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «ανάπτυξη ισότιμων σχέσεων επικοινωνίας με τους εκπαιδευόμενους σας» οι απόψεις των υποκειμένων εμφανίζονται να είναι θετικές. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...Ναι, καθώς ενεργοποιούνται όλοι...», «...ναι, καθώς δημιουργεί αίσθημα ασφαλείας μεταξύ εκπαιδευόμενων...», «...ναι, καθώς με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται καλό μαθησιακό κλίμα...», «...καθώς εξασφαλίζεται ποιότητα στη μαθησιακή διαδικασία...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με το κατά πόσο «θεωρούν απαραίτητη την παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...ναι, καθώς το ένα συμπληρώνει το άλλο...», «...καθώς μέσω της πρακτικής άσκησης μαθαίνουμε καλύτερα...», «...καθώς αποκτούμε γνώσεις και αναπτύσσουμε δεξιότητες...», «...ναι, για να γίνονται οι γνώσεις κατανοητές...», «...για να γίνεται το περιεχόμενο της διδασκαλίας κατανοητό...».

3.6.4 Απόψεις υποκειμένων σε σχέση με τη διαδικασία αξιολόγησης των μικροδιδασκαλιών

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με την «αυτοαξιολόγηση της διδακτικής παρέμβασης» οι απόψεις των υποκειμένων εμφανίζονται να είναι θετικές. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...καθώς παρέχονται ευκαιρίες αυτοβελτίωσης και προσωπικής ανάπτυξης...», «...καθώς εντοπίζονται λάθη και αδυναμίες...», «...καθώς βοηθά στο διδακτικό επανασχεδιασμό...», «...καθώς βοηθά στην ανατροφοδότηση του διδακτικού έργου...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με το κατά πόσο «θεωρούν απαραίτητο τον εντοπισμό των δυνατών και αδύνατων σημείων της διδακτικής παρέμβασης», οι συμμετέχοντες στην έρευνα απάντησαν θετικά. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...καθώς συμβάλλει στην αναγνώριση των δυνατών και αδύνατων σημείων της διδακτικής παρέμβασης...», «... καθώς συμβάλλει στη βελτίωση των διδακτικών πρακτικών...», «...καθώς βοηθά στην αναγνώριση των λαθών...», «... καθώς συμβάλλει στην ανάπτυξή μας ως εκπαιδευτών...».

Αναφορικά με τις απόψεις των υποκειμένων σε σχέση με το «σχολιασμό της διδακτικής τους παρέμβασης από τους συμφοιτητές τους», οι απόψεις των υποκειμένων εμφανίζονται να είναι θετικές. Χαρακτηριστικά ανέφεραν τα ακόλουθα: «...τα σχόλια και οι παρατηρήσεις μας βοηθούν στο να γίνουμε καλύτεροι εκπαιδευτές...», «...μας βοηθούν στο να εντοπίσουμε λάθη και αδυναμίες...», «...οι παρατηρήσεις διατυπώνονται με όμορφο τρόπο και δεν μας μειώνουν...», «...μαθαίνουμε μέσα από τα λάθη μας και γινόμαστε καλύτεροι...».

Σχετικά με τις απόψεις των υποκειμένων ως προς το «σχολιασμό της διδακτικής τους παρέμβασης από τον υπεύθυνο καθηγητή», οι απόψεις των φοιτητών είναι ιδιαίτερα θετικές. Ενδεικτικά ανέφεραν τα εξής: «...οι παρατηρήσεις και τα σχόλιά του είναι πάντα εύστοχα...», «... οι παρατηρήσεις μας βοηθούν στο να βελτιώσουμε την διδακτική μας πρακτική...», «...μαθαίνουμε καλύτερα σε ένα προστατευμένο περιβάλλον...», «...ζητάμε το σχολιασμό της

διδασκαλίας μας παρέμβασης , καθώς θα μάθουμε μέσα από τα λάθη μας και θα βελτιώσουμε τον τρόπο διδασκαλίας μας...».

Συμπεράσματα

Από την έρευνα διαπιστώνουμε ότι οι συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους θεωρούν απαραίτητη τη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευόμενων κατά τη διαδικασία σχεδιασμού των μικροδιδασκαλιών με στόχο την επιτυχή έκβαση της διδακτικής τους παρέμβασης. Η άποψη αυτή ερμηνεύεται αν λάβουμε υπόψη μας πως η διερεύνηση των εκπαιδευτικών αναγκών εξασφαλίζει προϋποθέσεις επιτυχούς υλοποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των μικροδιδασκαλιών (Φραγκούλης, 2011.Γιαννακοπούλου,2008. Βεργίδης & Βαλμάς, 2011. Fragoulis & Diamantaki, 2012: 226-227).

Οι ερωτώμενοι θεωρούν πως η διατύπωση του σκοπού και των στόχων της μικροδιδασκαλίας καθώς και η προσαρμογή τους στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων βοηθούν σε σημαντικό βαθμό στη σωστή επιλογή του περιεχομένου της διδακτικής παρέμβασης. Η θέση αυτή ερμηνεύεται αν αναλογιστούμε πως η σωστή διατύπωση του σκοπού και των στόχων της διδακτικής παρέμβασης περιορίζει τις πιθανότητες εσφαλμένων επιλογών κατά τη διαδικασία υλοποίησης της μικροδιδασκαλίας (Γιαννακοπούλου,2006:5.Fragoulis & Diamantaki, 2012: 226-227).

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν πως η προσαρμογή του περιεχομένου της διδακτικής παρέμβασης στο γνωστικό επίπεδο και στο ρυθμό συμμετοχής των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία εξασφαλίζει σε σημαντικό βαθμό την αποτελεσματικότητα της διδακτικής παρέμβασης. Η άποψη αυτή ερμηνεύεται αν αναλογιστούμε πως η προσαρμογή του περιεχομένου της διδασκαλίας στο γνωστικό επίπεδο και στο ρυθμό συμμετοχής των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία εξασφαλίζουν προϋποθέσεις επιτυχούς μάθησης στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων (Fragoulis & Diamantaki, 2012).

Οι απόψεις των υποκειμένων διαφοροποιούνται σημαντικά σε σχέση με την αναγκαιότητα ύπαρξης διεπιστημονικών προεκτάσεων στο πλαίσιο υλοποίησης της διδακτικής παρέμβασης. Προφανώς δεν έχουν κατανοήσει πως οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις συμβάλλουν στην ολιστική και σφαιρική προσέγγιση της γνώσης.

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν πως η ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευόμενων στη μαθησιακή διαδικασία σε συνδυασμό με την ανάπτυξη ισότιμων σχέσεων επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες και την υιοθέτηση ομαδοσυνεργατικών μορφών διδασκαλίας εξασφαλίζει στους εκπαιδευόμενους τα καλύτερα δυνατά μαθησιακά αποτελέσματα. Η άποψη αυτή ερμηνεύεται αν λάβουμε υπόψη μας πως τόσο η ενεργητική συμμετοχή όσο και οι ομαδοσυνεργατικές- βιωματικές μορφές διδασκαλίας αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματική μάθηση των ενήλικων εκπαιδευόμενων (Fragoulis & Diamantaki, 2012).

Οι ερωτώμενοι στην πλειοψηφία τους θεωρούν απαραίτητη τη διαδικασία αυτοαξιολόγησης της διδακτικής τους παρέμβασης καθώς εντοπίζουν αδυναμίες και προβλήματα, βοηθούνται στον διδακτικό επανασχεδιασμό, ενώ παράλληλα έχουν τη δυνατότητα να εντοπίσουν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της διδακτικής τους παρέμβασης. Οι απόψεις των ερωτώμενων ερμηνεύονται αν λάβουμε υπόψη μας την άποψη πως στο πλαίσιο της διαδικασίας της αυτοαξιολόγησης επιτυγχάνεται σε υψηλό βαθμό η ανατροφοδότηση των εκπαιδευόμενων, διαδικασία που βοηθά στην ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού (Γιαννακοπούλου, 2008:13. Fragoulis & Diamantaki, 2012:219).

Οι συμμετέχοντες στο σύνολό τους θεωρούν εποικοδομητικό και επιθυμούν τον σχολιασμό των διδακτικών τους παρεμβάσεων τόσο από τους συμφοιτητές τους όσο και από τον υπεύθυνο καθηγητή. Η άποψη αυτή ερμηνεύεται αν λάβουμε υπόψη μας ότι η μάθηση επιτυγχάνεται πιο αποτελεσματικά όταν συνδέεται με την παρατήρηση και τον εντοπισμό δυνατών και αδύνατων σημείων, είτε από άτομα που ανήκουν στην ίδια εκπαιδευτική ομάδα και μοιράζονται κοινές εμπειρίες και βιώματα, είτε από άτομα που διαθέτουν μεγαλύτερη εμπειρία σε ένα γνωστικό αντικείμενο (Φραγκούλης, 2011).

Βιβλιογραφία

- Βαλμάς, Φ. & Βεργίδης, Δ. (2011). Οι εκπαιδευτικές ανάγκες των νεοδιόριστων δασκάλων, στο Β Οικονομίδης (Επιμ.), *Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις*, (σ.) Αθήνα: πεδίο.
- Γιαννακοπούλου, Ε.(2006). Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας, *Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών. Εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτές θεωρητικής κατάρτισης, τ. ΙΙΙ*. Αθήνα: ΕΚΕΠΙΣ.
- Γιαννακοπούλου, Ε.(2008). Η μικροδιδασκαλία στην εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων: Από την ανατροφοδότηση στον αναστοχασμό, στο: *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, τ.14, 11-15, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cohen, L. & Manion, L. (1997). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Comford, I. R. (1996). Is There a Role for Microteaching in the 1990s? *Asia-Pacific, Journal of Teacher Education*, Volume 24, 83 – 93.
- Day, K. (1995). Feedback on teaching, in: F. Forester, D. Hounsell & S. Thompson (Eds.), *Teaching tutoring and demo straining: a handbook*, (pp.79-88). Edinburgh: Centre for Teaching, Learning and Assessment.
- Δημητρόπουλος, Ευστάθιος. (2001). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Επιστημονικής Έρευνας*. Αθήνα: Έλλην.
- Fragoulis, I. & Diamantaki, E. (2012). The importance of feedback in relation to doing Practical Teaching Exercises. Opinions postgraduate student School of Pedagogical and Technological Education Heraklio of Crete, in: *International Education Studies*, Volume 5, 219-228.

- Καυάλης, Α. & Βρεττός, Ι. (2002). *Μικροδιδασκαλία και άσκηση διδακτικών δεξιοτήτων*. Αθήνα: Ατραπός.
- Κεδράκα, Αικ. (2008). *Μεθοδολογία λήψης συνέντευξης*, Ανακτήθηκε 16, Ιουνίου, 2013, από: <http://www.eap.gr/portal/ekr64>.
- Κόκκος, Α & συν.(2008). *Εκπαιδύοντας τους εκπαιδευτές ενηλίκων. Μελέτη Αξιολόγησης*. Αθήνα: Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης. (2011). *Βασικό Επιμορφωτικό Υλικό: Τόμος Α: Γενικό Μέρος*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Kilic, A.(2010).Learner-Centered Micro-Teaching in Teacher Education, *International Journal of Instruction, January*, Volume 3, 77 – 100.
- Shah, H.M.S. & Masrur, R. (2011). Impact Of Micro Teaching Skills On The Performance Of Primary School Teachers, *Journal of Research*, Volume 27, 15-29.
- Wilkinson, A. (1996). Enhancing Microteaching Through Additional Feedback From Preservice Administrators, *Teaching & Teacher Education*, Volume 12, 211 – 221.
- Φραγκούλης, Ι.(2011). *Πρακτικές Ασκήσεις Διδασκαλίας, Σημειώσεις Διδακτικής*, Ηράκλειο: ΑΣΠΑΙΤΕ.